

natuurtoets

Natuurtoets Aldi gebouw Putten

Inventarisatie en beoordeling in het kader van natuurwetgeving en -beleid

Opdrachtgever

Aldi Vastgoed bv

Status

Definitief



Zuiderzeelaan 53
8017 JV Zwolle

T (038) 423 64 64
E info@ecogroen.nl
I www.ecogroen.nl

Colofon

Titel

Natuurtoets Aldi gebouw Putten

Subtitel

Inventarisatie en beoordeling in het kader van natuurwetgeving en -beleid

Projectcode

Datum

Status

20-487

16 augustus 2021

Definitief

Auteur(s)

A. (Adriaan) de Gelder

Tweede lezer

R. (Rutger) Olthof

Opdrachtgever

Aldi Vastgoed bv

© Ecogroen bv

Alles uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt, mits onder vermelding van bron en status.

De Gelder, A. & R. Olthof (2021). Natuurtoets Aldi gebouw Putten. Inventarisatie en beoordeling in het kader van natuurwetgeving en -beleid. Rapport 20-487. Ecogroen bv Zwolle.

Inhoud

Samenvatting	1
1. Inleiding	2
1.1 Aanleiding en doelstelling	2
1.2 Huidige situatie en voorgenomen ontwikkeling	2
Leeswijzer	3
2. Kader en methode	4
2.1 Wet natuurbescherming	4
2.2 Onderzoeksmethode	4
3. Resultaten	6
3.1 Flora	6
3.2 Zoogdieren	6
3.3 Broedvogels	8
3.4 Amfibieën	9
3.5 Overige soortgroepen	9
4. Geraadpleegde bronnen	10

Samenvatting

Aanleiding en doelstelling

Aldi Vastgoed bv heeft het voornemen het pand aan de Bilderdijkstraat 46 in Putten te slopen en nieuwbouw te plegen. De voorgenomen werkzaamheden gaan mogelijk gepaard met effecten op beschermde natuurwaarden. De Wet natuurbescherming verplicht vooraf te toetsen of activiteiten (kunnen) conflicteren met beschermde natuurwaarden. In opdracht van Aldi Vastgoed bv heeft Ecogroen daarom een natuurtoets uitgevoerd. Deze natuurtoets is bedoeld om inzicht te krijgen in mogelijke effecten op aanwezige beschermde soorten die op kunnen treden als gevolg van voorgenomen werkzaamheden.

Resultaten

- In het projectgebied zijn geen verblijfplaatsen van vleermuizen aangetroffen. Onmisbare vliegroutes en foerageergebieden van vleermuizen zijn eveneens niet binnen het projectgebied aangetroffen.
- In het projectgebied zijn geen nesten van jaarrond beschermde broedvogels aanwezig of te verwachten.
- Binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden zijn enkele algemeen voorkomende broedvogels van bebouwing en plantsoen aangetroffen of te verwachten zoals ekster, houtduif, merel, kauw en Turkse tortel.
- In het projectgebied zijn geen verblijfplaatsen van beschermde zoogdieren, amfibieën, flora, reptielen, ongewervelden en vissen aangetroffen of te verwachten, met uitzondering van beschermde soorten waarvoor een vrijstelling van ontheffingsplicht geldt in de provincie Gelderland.

Advies en vervolgstappen

- Werkzaamheden mogen geen broedplaatsen van aanwezige vogels verstoren of beschadigen. Dit is mogelijk door de werkzaamheden uit te voeren tussen half oktober en half februari. Wanneer werkzaamheden buiten deze periode worden uitgevoerd adviseren we om een broedvogelcontrole door een ter zake deskundige uit te laten voeren.

1. Inleiding

1.1 Aanleiding en doelstelling

Aldi Vastgoed bv heeft het voornemen het pand aan de Bilderdijkstraat 46 in Putten te slopen en nieuwbouw te plegen (zie figuur 1.1). De werkzaamheden gaan mogelijk gepaard met effecten op beschermde soorten. De Wet natuurbescherming verplicht vooraf te toetsen of activiteiten (kunnen) conflicteren met beschermde soorten. In opdracht van Aldi Vastgoed bv heeft Ecogroen daarom een natuurtoets uitgevoerd om inzicht te krijgen in mogelijke effecten op aanwezige beschermde soorten die op kunnen treden door de voorgenomen werkzaamheden. In het voorliggende rapport worden de methodiek en de uitkomsten van deze toetsing beschreven.



Figuur 1.1 De ligging van het projectgebied (rood omlijnd).

1.2 Huidige situatie en voorgenomen ontwikkeling

Het projectgebied ligt aan de Bilderdijkstraat in Putten. Het betreft een enkelvloers gebouw met plat dak, omringd door verharding en gazon. Het pand is op dit moment in gebruik door de ALDI als supermarkt. Aan de randen van het projectgebied zijn meerdere bomen aanwezig. Oppervlaktewater ontbreekt binnen het projectgebied. Bij het voornemen wordt het huidige pand gesloopt en het terrein bouwrijp gemaakt. De aanwezige bomen blijven behouden. Op het terrein wordt vervolgens een nieuw winkelpand gebouwd die ook weer dienst doet als supermarkt.

Leeswijzer

Het kader waarbinnen de natuurtoets is uitgevoerd en de gebruikte methodiek zijn beschreven in hoofdstuk 2. Op basis van de verzamelde informatie volgt een korte beschrijving van te verwachten effecten op beschermde soorten (hoofdstuk 3). Daarnaast is beschreven of, en zo ja, welke, vervolgstappen nodig zijn om overtreding van de Wet natuurbescherming te voorkomen. In hoofdstuk 4 zijn de geraadpleegde bronnen vermeld.

2. Kader en methode

2.1 Wet natuurbescherming

De Wet natuurbescherming (Wnb) regelt de bescherming van Natura 2000-gebieden, soorten en houtopstanden. Conform de vraagspecificatie wordt in dit rapport alleen de bescherming van soorten behandeld. In kader 2.1 wordt een samenvatting gegeven van de relevante wetteksten.

Kader 2.1 Wet natuurbescherming

Zorgplicht (artikel 1.11)

De Wet eist van iedereen zorgplicht voor de natuur. Zorgplicht is altijd van kracht, ook ten aanzien van niet beschermde natuur. Artikel 1.11 schrijft voor dat niemand moedwillig natuurgebieden of in het wild levende dieren of planten of hun directe leefomgeving mag verstoren, schaden of doden. Dit kan door het achterwege laten van een handeling of door het treffen van maatregelen ter voorkoming van schade of -als zelfs dat niet kan- de ontstane schade zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken. Een voorbeeld van voorzorg is het werken in de minst kwetsbare periode van soorten.

Soorten (hoofdstuk 3)

Hoofdstuk 3 regelt de bescherming van soorten. De bescherming van soorten is verdeeld over de artikelen 3.1, 3.5 en 3.10. Het betreft de bescherming van:

- Vogels zoals genoemd in de Vogelrichtlijn (artikel 3.1), in de praktijk vaak onderverdeeld in:
 - Vogels met jaarrond beschermde nesten, zoals huismus, gierzwaluw en buizerd.
 - Overige vogels, waarvan nesten alleen tijdens het broedseizoen zijn beschermd (periode van nestbouw, ei-leg, broeden en voeren van de jongen op het nest).
- Soorten (exclusief vogels) van de Habitatrichtlijn (bijlage IV) en de Verdragen van Bern (bijlage II) en Bonn (bijlage I), zoals bedoeld in artikel 3.5.
- Andere soorten (artikel 3.10), onderverdeeld in:
 - Soorten waarvoor geen vrijstelling geldt.
 - Soorten waarvoor -op basis van de betreffende provinciale verordening- vrijstelling van de verbodsbepalingen geldt.

Indien effecten niet zijn uit te sluiten moet -voorafgaand aan het vaststellen van een plan- zijn beoordeeld of er uitzicht is op het verkrijgen van een ontheffing. Als er aantoonbaar uitzicht is op het verkrijgen van een ontheffing dan kan het plan worden vastgesteld. Als bij ruimtelijke ingrepen verbodsbepalingen worden overtreden dan is het noodzakelijk om een ontheffing aan te vragen bij het bevoegd gezag, tenzij gewerkt kan worden volgens een goedgekeurde gedragscode. Het bevoegd gezag is meestal de provincie waar (het grootste deel van) de ingreep of activiteit plaatsvindt, soms is dat het rijk. Voor het verkrijgen van een ontheffing moet zijn beschreven hoe de initiatiefnemer er voor zorgt dat schade aan beschermde soorten tot een minimum beperkt blijft, welke mitigerende en compenserende maatregelen nodig zijn, dat alternatieven ontbreken en aan welk wettelijke belang wordt voldaan.

2.2 Onderzoeksmethode

Quickscan onderzoek

Deze natuurtoets is uitgevoerd om te bepalen of het voornemen in strijd is met de wettelijke bescherming van soorten (Wet natuurbescherming). Daarom is onderzoek uitgevoerd naar de effecten op aanwezige of te verwachten beschermde soorten die op kunnen treden door de beoogde werkzaamheden.

Gestart is met literatuuronderzoek om uit te zoeken of beschermde soorten bekend zijn in en rondom het projectgebied. Hiervoor is onder andere gebruik gemaakt van de Nationale Databank Flora en Fauna

(NDF; zie voor een volledig overzicht de geraadpleegde bronnen in hoofdstuk 4). De verzamelde informatie uit het literatuuronderzoek vormt de basis voor het veldbezoek dat op 4 september 2020 (veldbezoek omstandigheden?) is uitgevoerd. Het projectgebied en de directe omgeving tot 50 meter rondom het projectgebied (het onderzoeksgebied) zijn onderzocht op beschermde natuurwaarden, waarbij aandacht besteed is aan beschermde soorten binnen de Wet natuurbescherming. Specifiek is de bebouwing onderzocht op potentiële verblijfplaatsen voor vleermuizen en nestlocaties voor huismus.

Huismusonderzoek

Uit de quickscan is naar voren gekomen dat aanvullend onderzoek noodzakelijk is naar huismus. Het aanvullend onderzoek naar huismus heeft zich gericht op het vaststellen van bewoonde nestlocaties en is uitgevoerd volgens de richtlijnen uit het Kennisdocument huismus (Bij12, 2017c). Conform het kennisdocument zijn twee veldbezoeken uitgevoerd in de periode 1 april tot en met 15 mei met een tussenperiode van minimaal 10 dagen (zie tabel 2.1).

Vleermuisonderzoek

Het ALDI gebouw is geschikt voor de vleermuissoorten gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis en gewone grootoorvleermuis. Voor vleermuizen zijn conform het vleermuisprotocol (2021) en beschikbare kennisdocumenten (BIJ12, 2017a; BIJ12, 2017b) vier inventarisatieronden uitgevoerd. Specifiek gaat het om twee nachtelijke bezoeken in de periode half mei - half juli gericht op kraam-/zomerverblijfplaatsen en twee nachtelijke bezoeken in de periode half augustus - september gericht op baltterritoria/paarverblijfplaatsen van (groepjes) vleermuizen. Tevens zijn eventuele vliegroutes en (belangrijkste) foerageergebieden vastgesteld tijdens deze bezoeken. Al deze bezoeken zijn in de ochtend- of avondschemering uitgevoerd (zie tabel 2.1). Hierbij is gebruik gemaakt van een batdetector die de mogelijkheid heeft om geluidsopnames te maken.

Tabel 2.1 Overzicht van de uitgevoerde veldbezoeken.

Soortgroep	Datum	Weersomstandigheden
Quickscan + Vleermuizen	04-09-2020	16°C, bewolkt, droog, weinig wind
Vleermuizen	30-09-2020	15°C, half bewolkt, droog, windstil
Huismus	16-04-2021	12°C, helder, droog, weinig wind
Huismus	31-04-2021	13°C, half bewolkt, droog, weinig wind
Vleermuizen	28-05-2021	13°C, helder, droog, weinig wind
Vleermuizen	18-06-2021	18°C, half bewolkt, droog, windstil

Analyse

Op basis van het uitgevoerde onderzoek is beoordeeld welke soorten aanwezig zijn. Vervolgens is op basis van het voornemen (zie paragraaf 1.2) bepaald welke effecten kunnen optreden op beschermde soorten en of vervolgstappen (zoals het aanvragen van ontheffing) vereist zijn.

3. Resultaten

3.1 Flora

In de directe omgeving van het projectgebied zijn algemene plantensoorten van gazons aangetroffen zoals gewone paardenbloem en madeliefje. Tijdens de veldbezoeken zijn geen in de Wet natuurbescherming beschermde plantensoorten aangetroffen. Op basis van de aangetroffen soortensamenstelling, de terreingesteldheid en bekende verspreidingsgegevens worden deze soorten ook niet verwacht. Het nemen van vervolgstappen ten aanzien van de soortgroep flora is in het kader van de Wet natuurbescherming niet aan de orde.

3.2 Zoogdieren

Vleermuizen

Het leefgebied van vleermuizen bestaat uit verblijfplaatsen, vliegroutes en foerageergebieden (zie ook kader 3.1). Hieronder worden deze onderdelen nader beschreven en op welke wijze ze beschermd zijn.

Kader 3.1 Vleermuizen

Verblijfplaatsen

Verblijfplaatsen kunnen zich bevinden in donkere en voor vleermuizen bereikbare ruimten in bomen, huizen, kelders et cetera en kunnen aanwezig zijn in de vorm van kraamverblijven / zomerverblijven, baltslocaties / paarverblijven en winterverblijven. Verstoring, beschadiging, vernietiging of het verwijderen van deze verblijfplaatsen is verboden.

Vliegroutes

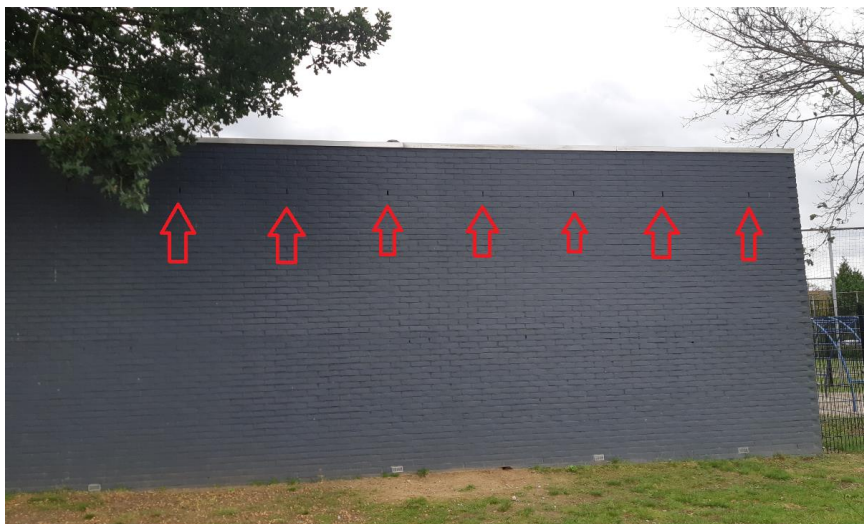
Voor oriëntatie tijdens de trek van en naar hun verblijfplaatsen en foerageergebieden gebruiken vleermuizen veelal jarenlang dezelfde structuren. Vanwege dit traditiegetrouwe gedrag van vleermuizen vormen bepaalde lijnvormige structuren (bijvoorbeeld rijen woningen, watergangen en bomenrijen) een belangrijk onderdeel van een vliegroute. Wanneer alternatieve structuren ontbreken zijn dergelijke structuren 'onmisbaar' en zodoende beschermd.

Foerageergebieden

Locaties waar insecten aanwezig zijn, bijvoorbeeld langs randen van bossen, bomenrijen of boven water zijn van belang als foerageergebied voor vleermuizen. Foerageergebied van vleermuizen geniet binnen de Wet natuurbescherming echter geen juridische bescherming, tenzij het onmisbaar is voor het voortbestaan van een populatie.

Verblijfplaatsen

Bij het verkennende veldbezoek zijn potentiële verblijfplaatsen van vleermuizen vastgesteld in het ALDI gebouw (zie figuur 3.1). Potentiële verblijfplaatsen zijn aanwezig in de spouwmuur en zijn toegankelijk via open stootvoegen en ruimten boven de hemelwaterafvoer. De bomen binnen het projectgebied zijn ongeschikt als vaste verblijfplaatsen van vleermuizen door het ontbreken van geschikte holten en/of scheuren.



Figuur 3.1 Potentiële invliegopeningen voor vleermuizen in de vorm van open stootvoegen aan de zuidgevel van het ALDI gebouw

Door de voorgenomen werkzaamheden gaan mogelijk potentiële verblijfplaatsen van vleermuizen verloren. Daarom is aanvullend onderzoek uitgevoerd om de functie van deze potentiële verblijfplaatsen voor vleermuizen te onderzoeken.

Tijdens het vleermuisonderzoek zijn geen verblijfplaatsen van vleermuizen in het ALDI gebouw aangetroffen. Als gevolg van de voorgenomen werkzaamheden worden geen (verblijfplaatsen van) vleermuizen geschaad of gestoord. Vervolgstappen voor verblijfplaatsen van vleermuizen zijn niet aan de orde.

Vliegroutes en foerageergebieden

Het aanwezige groen en het ALDI gebouw wordt mogelijk gebruikt als (onderdeel van) een vliegroute en/of foerageergebied door vleermuizen. Tijdens het vleermuisonderzoek zijn echter geen vliegroutes of belangrijke foerageergebieden binnen het projectgebied vastgesteld. De werkzaamheden hebben geen negatief effect op onmisbare en/of belangrijke vliegroutes en foerageergebieden omdat deze elementen onveranderd blijven. Daarnaast zijn alternatieve vliegroutes in de vorm van woningen, tuinen en laanbeplanting aanwezig in directe omgeving van het projectgebied. Vervolgstappen voor vliegroutes en foerageergebied van vleermuizen zijn niet aan de orde.

Overige zoogdieren

Op basis van habitateisen, terreinkenmerken, het veldbezoek en verspreidingsgegevens worden verblijfplaatsen van grondgebonden zoogdieren die zijn opgenomen in de Habitatrichtlijn en de Verdragen van Bern en Bonn en nationaal beschermde zoogdieren zonder provinciale vrijstelling (zoals steenmarter en eekhoorn) uitgesloten.

Wel zijn in (de directe omgeving van) het projectgebied vaste verblijfplaatsen van grondgebonden zoogdiersoorten met provinciale vrijstelling aangetroffen en/of te verwachten. Bij de geplande ingrepen kunnen enkele exemplaren van deze grondgebonden zoogdieren geschaad worden. In voorliggende situatie

geldt in de provincie Gelderland vrijstelling van de verbodsartikelen uit de Wet natuurbescherming, waardoor het nemen van vervolgstappen voor deze zoogdieren niet aan de orde is.

3.3 Broedvogels

Bij broedvogels wordt onderscheid gemaakt in twee categorieën met een verschillend beschermingsregime (zie kader 2.1).

Broedvogels met jaarrond beschermde nesten

Van veel broedvogels zijn nesten alleen gedurende het broedseizoen beschermd. Nestlocaties kunnen dan buiten het broedseizoen zonder overtreding van de Wet natuurbescherming verwijderd worden. Voor een aantal broedvogelsoorten geldt echter dat de nestlocaties inclusief de functionele omgeving jaarrond beschermd zijn (zie kader 3.2).

Kader 3.2 Broedvogels met jaarrond beschermde nestplaatsen

Onder jaarrond beschermde nesten van broedvogels wordt in provincie Gelderland verstaan: in functie zijnde nesten van de boomvalk, buizerd, gierzwaluw, grote gele kwikstaart, havik, huismus, kerkuil, oehoe, ooievaar, ransuil, roek, slechtvalk, sperwer, steenuil, wespendif en zwarte wouw. Voor sommige andere soorten geldt dat de nesten jaarrond beschermd zijn als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen.

Huismus

In de omgeving van het projectgebied zijn waarnemingen van huismus bekend (NDFF, 2020). Daarnaast zijn twee marginaal geschikte nestlocaties aangetroffen in de gevel boven de hemelwaterafvoer (zie figuur 3.2).



Figuur 3.2 Potentiële nestlocaties huismus boven de hemelwaterafvoer

Tijdens het aanvullend huismusonderzoek zijn geen nesten van huismus of sporen van huismus die wijzen op de aanwezigheid van huismus in het gebouw aangetroffen. Vervolgstappen voor huismus zijn daarmee niet aan de orde.

Overige broedvogels

Tijdens de veldbezoeken zijn geen nesten van broedvogels aangetroffen in de bebouwing. Ook zijn geen aanwijzingen waargenomen die wijzen op het gebruik van het gebouw door vogels.

In de bomen en bebouwing binnen de invloedsfeer van de werkzaamheden is geschikt broedbiotoop aanwezig voor enkele vogelsoorten als houtduif, merel, kauw, ekster, Turkse tortel.

Bij sloop van het gebouw worden mogelijk broedvogels verstoord. Werkzaamheden die zorgen voor schade of ernstige verstoring van bewoonde nesten (leidend tot het verlaten van nesten), dienen te worden uitgevoerd buiten het broedseizoen. Voor het broedseizoen wordt geen standaardperiode gehanteerd, omdat deze per soort en vaak per jaar kan verschillen. Van belang is of een broedgeval wordt verstoord, ongeacht de datum. Voor meeste soorten kan de periode tussen half februari en half oktober worden aangehouden als broedseizoen. Om verstoring van broedende vogels te voorkomen adviseren we de werkzaamheden tussen half oktober en half februari uit te voeren. Wanneer werkzaamheden buiten deze periode worden uitgevoerd adviseren we om een broedvogelcontrole door een ter zake deskundige uit te laten voeren. Tijdens de broedvogelcontrole wordt gekeken of zich broedende vogels ophouden binnen de invloedsfeer van de werkzaamheden.

3.4 Amfibieën

Door de afwezigheid van permanent oppervlaktewater wordt voortplanting van amfibieën binnen het projectgebied uitgesloten. Op basis van het veldbezoek, terreinkenmerken en verspreidingsgegevens wordt ook overwintering van de in de Habitatrichtlijn en de Verdragen van Bern en Bonn en nationaal beschermde amfibieën zonder vrijstelling (zoals poelkikker en rugstreeppad) uitgesloten.

Wel is in en in de directe omgeving van het projectgebied (tuinen en openbaar groen) overwintering van algemene soorten amfibieën zoals gewone pad, bruine kikker en kleine watersalamander te verwachten in (muizen)holen, strooisellagen en onder struiken en hagen. Door de werkzaamheden worden deze amfibieën mogelijk geschaad. Voor deze amfibieën geldt vrijstelling van de verbodsartikelen uit de Wet natuurbescherming, waardoor het nemen van vervolgstappen voor deze amfibieën niet aan de orde is.

3.5 Overige soortgroepen

Op basis van de terreinkenmerken, habitateisen en bekende verspreidingsgegevens worden in het projectgebied geen vaste verblijfplaatsen verwacht van beschermde reptielen, vissen en ongewervelden. Het nemen van vervolgstappen in het kader van de Wet natuurbescherming is niet aan de orde voor deze soortgroepen.

4. Geraadpleegde bronnen

Literatuur

BIJ12 (2017a). Kennisdocument Gewone dwergvleermuis *Pipistrellus pipistrellus*. Versie 1.0, juli 2017.

BIJ12 (2017b). Kennisdocument Ruige dwergvleermuis *Pipistrellus nathusii*. Versie 1.0, Juli 2017.

BIJ12 (2017c). Kennisdocument Huismus *Passer domesticus*. Versie 1.0, Juli 2017.

Broekhuizen, S. *et al.* (2016). Atlas van de Nederlandse zoogdieren. – Natuur in Nederland 12. Naturalis Biodiversity Center & EIS-Kenniscentrum Insecten en andere ongewervelden, Leiden.

Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus, Zoogdierenvereniging (2021). Vleermuisprotocol 2021.

Internet

NDFF (2021). NDFF uitvoerportaal (<https://ndff-ecogrid.nl>). Laatste raadpleging op 11 juli 2021.

Overheid (2021). Wet natuurbescherming (<https://wetten.overheid.nl/BWBR0037552>).

Sovon (2020). Website met soortinformatie over de Nederlandse vogels (<http://www.sovon.nl>). Laatste raadpleging op 11 juli 2021.

Zoogdierveniging (2020). Website met soortinformatie over de Nederlandse zoogdieren (<http://www.zoogdierveniging.nl>). Laatste raadpleging op 11 juli 2021.